

Brieven van de overkant

van vrijheid, liefde en transformatie

O s h o

De vijfde edele waarheid is de eerste

Gautam Boeddha heeft vier edele waarheden voorgesteld: lijden, de oorzaak van het lijden, de mogelijkheid om het lijden uit te schakelen, en het pad naar de uitschakeling van het lijden. Er is lijden in het leven, er is een oorzaak voor het lijden; dit lijden kan tenietgedaan worden, en er is een pad voor dit tenietdoen.

Ik zie ook een vijfde edele waarheid, voorafgaand aan de vier. Deze vier bestaan omdat de vijfde bestaat. Als deze er niet aan voorafgegaan was, zouden de andere vier er ook niet geweest zijn.

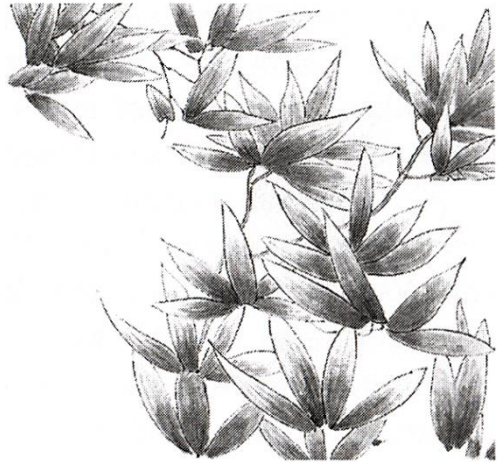
Wat is deze vijfde – of beter, de eerste – edele waarheid?

Die waarheid is: onze onbewustheid van ons lijden. Er is lijden, maar we zijn er ons niet van bewust. Het is vanwege deze onbewustheid dat we in ellende leven – maar het verontrust ons niet. Ons hele leven gaat voorbij in deze mistige onbewustheid, in deze slaperigheid, en het lijden wordt op die manier geduld.

In deze onbewustheid krijgen we ' wat is ' niet te zien, en de dromen van ' wat niet is ' gaan door. Er is blindheid ten aanzien van het heden, en de ogen zijn gevestigd op de toekomst. Onder de bedwelming van de plezierige dromen van de toekomst ligt het lijden van het heden verzonken. Met deze methode wordt het lijden niet gezien, en de vraag het te boven te gaan komt al helemaal niet op.

Als een gevangene geen besef heeft van zijn ketenen en de muren van de gevangenis, hoe kan er dan een bron van verlangen in hem zijn? Vandaar dat ik deze waarheid de eerste edele waarheid noem – de waarheid dat we ons onbewust zijn van het lijden.

Van de waarheid dat het leven lijden is, zijn we ons niet bewust: de andere vier volgen na deze. Zij worden gezien als ik van het lijden doordrongen raak.

De zoektocht naar het echte water

Een jonge man kwam en zei: "Ik ben atheïst geworden."

Ik kijk naar hem. Ik ken hem al een tijdje. Zijn dorst naar kennis omtrent de waarheid van het leven is hevig: hij wil hoe dan ook de waarheid ervaren. Hij heeft een scherpe geest en oppervlakkige geloven bevredigen hem niet. Conditioneringen, tradities en conventies zijn niet in staat hem iets te bieden. Hij zit vol twijfel en achterdocht, alle verstandelijke aannames en overtuigingen zijn uiteengespat, en hij heeft door dit alles nu een bijzonder negatieve houding.

Ik zwijg: Hij begint opnieuw: "Mijn vertrouwen in God is verdwenen. Er is geen God. Ik ben onreligieus geworden."

Ik vraag hem: "Zeg dit alsjeblieft niet. Atheïst worden is niet onreligieus worden. Men moet door een fase van ontkenning heen om het ware theïsme te bereiken. Het is het begin van werkelijk religieus worden, en niet van onreligieus worden. Theïsme door conditionering, opvoeding en gedachten geërfd, is helemaal geen theïsme: hij die daarmee tevreden is verkeert in een waan." Zou hij opgegroeid zijn temidden van een tegengestelde school van denken, dan zou zijn geest in tegengestelde richting gevormd zijn en zou alleen daarmee tevreden geweest zijn.

"Conditioneringen van de geest zijn een verschijnsel aan de buitenkant, aan de oppervlakte. Het is een dode laag. Het is een geleende en doodse staat. Iemand die werkelijk dorstig is naar het spirituele kan zijn dorst niet lessen met dit denkbeeldige water. In dit opzicht is die persoon gezegend, want het zoeken naar echt water begint met deze ongeleeste dorst. Dank God dat je het niet eens bent met het begrip van God, want deze onenigheid kan je naar de waarheid van God leiden."

Ik zie nu een gloed zich over het gezicht van de knaap verspreiden. Een vrede, een vertrouwen is in zijn ogen gekomen.

Als hij afscheid neemt zeg ik hem: "Onthoud alleen maar dat atheïsme het begin is van een religieus leven. Het is niet het einde, het is een achtergrond, maar je moet daar niet bij stil blijven staan. Het is een donkere nacht, maar je moet er niet in ondergaan. Het is hierna en hierdoor dat de dageraad verschijnt."

